

2023-04-24

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Er beteckning: S2023/00440

Remissyttrande – SOU 2023:05

Från delar till helhet

Samlad bedömning

Socialnämnden i Vingåkers kommun har tidigare ställt sig positiva tillhuvuddragen i SOU 2021:93. I linje med detta är kommunen i stort positiv till även de förslag som ges i denna utredning. Socialnämnden delar utredningens syn att förslagen behöver ses som en helhet.

De tio bärande delarna

4. Uppsökande och andra förebyggande insatser, social trygghet med fokus på funktionsförmåga, resurser och möjligheter till ett självständigt liv, anhörigstöd samt insatser till barn och unga ska vara ett fortsatt och förtydligat uppdrag för socialtjänsten

Kommunen vill att det förtydligas att även barn och unga med beroendeproblematik och/eller psykiatrisk problematik ska få sina behov tillgodosedda inom hälso- och sjukvården. Socialnämnden ser idag stora brister i barn- och ungdomspsykiatrins förmåga att möta dessa behov och att den svårigheten i allmänhet löses genom att Hälso- och sjukvården definierar sitt ansvarsområde på ett allt snävare sätt.

5. Regionerna ska ta ansvar för hälso- och sjukvård på HVB

Här kommer en av alla nya gränsdragningsdiskussioner uppstå. Är all behandling utom den rent medicinska som idag ges på HVB inte behandling eller är den hälso- och sjukvård? Av skrivningen på sid 31 tolkar kommunen det som att även metoder med viss evidens som t.ex. tolvstegsbehandling kommer att ses som hälso- och sjukvård?

7. Tillgången till personligt ombud ska öka för personer med samsjuklighet.

Kommunen menar att om tillgången till personligt ombud på ett avgörande sätt ska förbättras krävs det en varaktig 100 % finansiering av insatsen från statens sida.

8. Ett program för förstärkt brukarinflytande och minskad stigmatisering ska bedrivas tillsammans med patient, brukar och anhörigorganisationer.

I många kommuner och regioner är dessa organisationer tyvärr svaga vilket försvårar uppfyllandet av utredningens ambition i denna del.

Kommunens uppdrag

Socialnämnden ser stora utmaningar i att leva upp till utredningens höjda krav på kommunen vad gäller bostäder och sysselsättning. I situationer med bostadsbrist kan socialnämnden inte själv börja bygga bostäder. Sysselsättning och boende stöd kommer att kräva stora resurser inte minst i en kontext där allvarliga hot oh våldsinslag mot kommunens personal blir allt vanligare. I mindre kommuner är även stödet från polis, arbetsförmedling och även psykiatriens öppenvård ofta långt borta och har endast sporadisk närvaro i bästa fall.

Regionens kompetens

Vingåkers kommundelar utredningens syn att det är av stor vikt att regionernas kompetens inom beroendområdet breddas.

Gemensamma verksamheter

Kommunen ser positivt på förslaget om en samordnad vård- och stödverksamhet även om det blir helt ny mark att röja. Även tankarna om gemensamt drivna institutioner ser kommunen möjligheter i. I Sörmland finns sedan många år ett vårdförbund där kommuner och region tillsammans driver bland annat ett HVB för beroendeproblematik.

21 års gränsen för överenskommelse om hälso- och sjukvårdsinsatser

Socialnämnden villpeka på att den föreslagna 21 års gränsen delvis stämmer överens med nuvarande LVU-lagstiftning men stämmer dåligt överens med Barn- och ungdomspsykiatriens 18 års gräns. Kommunen konstaterar också att den nuvarande bestämmelsen om överenskommelse om hälso- och sjukvårdsansvar när barn- och unga placeras utanför hemmet inte alls fungerar som tänkt i dessa delar. Kommunen delar utredningens slutsats att hälso- och sjukvårdsansvaret på särskilda ungdomshem måste förtydligas inte minst idag då en stor grupp som vårdas där främst behöver ha psykiatrisk vård vilket inte finns på de särskilda ungdomshemmen.

Rekvisiten för tvångsvård

Som kommunen förstår det kommer rekvisitet 3.b. ”löper uppenbar risk att förstöra sitt liv” att försvinna. Även om rekvisitet har nyttjats sparsamt sr kommunen det som att det kan fylla sin uppgift bland yngre personer.

Finansieringsprincipen

Kommunen anser att de samlade förslagen kommer att ställa mycket stora krav på kommunerna om utredningens intentioner ska uppnås. Kommunerna behöver därför snarare ett tillskott även finansiellt för att klara uppdraget som det presenteras. Istället för den föreslagna skatteväxlingen bör staten skjuta till medel till regionerna om målsättningen med färre avlidna ska nås. Risken är annars överhängande att psykiatrien bortprioriterar den aktuella målgruppen.

Kontinuitet

Förslagen om att lösa bristen på kontinuitet genom att minska de timanställda stämmer inte alls med verkligheten i en landsbygdskommun. I större städer kan det genom bland annat studenter finnas gott om människor som vill arbeta på timmar och detta utnyttjas möjligen av olik arbetsgivare. Våra timanställda är i regel f.d. medarbetare som gått ti pension eller elever på vård- och omsorgsprogrammet. Ingen av dessa gruppen har möjlighet att arbeta heltid. Vingåkers kommun använder inga timanställda som grund i schemaläggning utan de tas endast in som vikarier.

Införandeprocessen

Kommunen ser mycket positivt på den långsiktiga tidsplanen för förändringarna vilket betydligt ökar möjligheterna för en lyckad reform av arbetet med en mycket utsatt grupp i samhället.

Anna Lejon
Socialnämndens ordförande

Dag Wallströmer
Socialchef